



**JAARVERSLAG**

**2022**

**2023**



## Onze missie

*CZAV is voor haar leden een zeer betrokken aan- en verkoopvereniging in het Zuiden en Westen van Nederland. CZAV stelt haar leden in staat om hun ambities waar te maken, door een meerwaarde te leveren voor hun bedrijfsrendement.*

*Dit bereiken we door:*

- *Het leveren van de best mogelijke advisering, producten en diensten in een optimale prijs-kwaliteitverhouding*
- *Het leveren van continuïteit in advisering, producten en diensten*
- *Nauw betrokken te zijn bij de bedrijven en de leden*
- *Het deelnemen in bedrijven die ten dienste staan van CZAV*

*CZAV heeft deskundige en betrokken medewerkers in dienst, die op een duurzame wijze zorgen voor een optimaal rendement bij de leden en een financieel gezond CZAV.*

## Bestuursverslag

### De andere kant van de prijscyclus

#### **Financiële resultaten**

Wie de resultaten van boekjaar 2021/2022 en 2022/2023 vergelijkt, zal concluderen dat in het laatste boekjaar bijna alles anders was. Substantieel lagere prijzen voor meststoffen, maar ook voor granen. En eveneens een lager, wel regulier, financieel resultaat. Met een omzet van ruim € 600 miljoen en een financieel resultaat van ruim € 5 miljoen na belasting toch nog een resultaat boven verwachting. Door de sterk teruglopende voorraden nam de liquiditeit toe. Al een jaar geleden voorzagen we een groot risico van te hoge voorraden in combinatie met hoge inkooprijzen. Een groot compliment voor onze in- en verkoopteams, want zij hebben de extreme prijsval van granen en meststoffen bijzonder goed gecoördineerd door op het juiste moment de voorraden af te bouwen. Hierbij hebben we wel de marktprijzen van meststoffen goed gevolgd voor telers. Door ook bij neergaande prijzen concurrerend te werken, hebben we in het voorbije seizoen wederom ons marktaandeel in meststoffen verder weten te verhogen. CZAV heeft een sterk bufferende functie vervuld in een turbulente markt. De totale cyclus heeft zich verdeeld over twee boekjaren en hierdoor dienen de twee jaren sterk in samenhang met elkaar te worden gezien.

Naast in- en verkoop, was logistiek eveneens een bijzondere opgave dit jaar. Enerzijds door de versnelde afbouw van voorraden, waardoor het vanuit kleine werkvoorraden soms lastig werken was. Anderzijds door het na-ijleffect van de coronacrisis. Nog niet alle internationale leveranciers waren hersteld van de verstoringen in de logistieke ketens waarin ze werkzaam zijn. Dit was met name bij gewasbeschermingsmiddelen het geval.

#### **Alweer een bijzonder groeiseizoen**

Ook het groeiseizoen kende diverse extremen: een zeer laat voorjaar, een droge periode en vervolgens weer een zeer natte periode. Ongeacht de moeilijke omstandigheden in het voorjaar, konden we toch de aanwending van organische mest, en daarmee de toevoer van mineralen en organische stof, vrijwel op hetzelfde niveau houden ten opzichte van voorgaande jaren. In het bijzonder noemen we ook de zorgwekkende situatie in de aardappelteelt met phytophthora-aantastingen, het steeds verder wegvallen van goed werkzame middelen in de fruitsector, maar er zijn meer voorbeelden te noemen. De ziektedruk in bepaalde teelten was nauwelijks te beheersen en de vraag naar middelen was vele malen groter dan fabrikanten aankonden. Ondanks het feit dat we alles richten op het minimaal inzetten van gewasbeschermingsmiddelen in het kader van onze ICM-strategie (Integrated Crop Management), is de praktijk hier weer zeer weerbarstig gebleken. Beleidsmakers op nationaal en internationaal niveau dienen

steeds kennis te nemen van de complexiteit van voedselvoorziening, die start op het land, met sterk wisselende weersomstandigheden als constante factor.

### ***Investerings***

In 2023 rondde CZAV het meerjarenplan voor de herinrichting van de vestiging in Dinteloord af. In fasen werd de vestiging omgevormd tot het belangrijkste distributiecentrum van CZAV. Op 3 juni konden leden en omwonenden langskomen tijdens de Kijkdag die druk werd bezocht.

Luc Pauwels NV realiseert op locatie Watervliet een grootschalige vernieuwing van een deel van de faciliteiten. Een belangrijke stap voor deze onderneming om efficiënter en nog klantgerichter in dit deel van het werkgebied te kunnen functioneren.

### ***Ontwikkelingen deelnemingen***

Vermeldenswaardig is de werving van een meerderheidsbelang in Casibbeans (België). Met het verwerven van een belang in deze handelsonderneming in peulvruchten, actief in Europa en ver daar buiten, heeft CZAV een belangrijke stap voorwaarts gezet in de keten van eiwithoudende gewassen. De teelt van diverse nieuwe bonensoorten was afgelopen seizoen succesvol.

Het belang van CZAV in Vitelia Agrocultuur werd, op verzoek van aandeelhouder Coöperatie Vitelia, verkocht. Vitelia Agrocultuur blijft wel lid van CropSolutions, waarmee de samenwerking op gebied van inkoop en kennisontwikkeling blijft bestaan.

Conform plan werd per 1 oktober jongstleden de splitsing van Nedato BV gerealiseerd. De tafelaardappeltak werden ondergebracht in de nieuwe coöperatie PotatoNext. De AVI-activiteiten blijven in Nedato BV. De directe betrokkenheid van CZAV bij de tafelaardappeltak is daarmee beëindigd, maar CZAV blijft aandeelhouder in Nedato voor de AVI-activiteiten. Momenteel onderzoeken we de wijze waarop we de voorgenomen AVI-strategie verder invulling kunnen geven.

CZAV Mobility Group breidde het netwerk van laadpalen uit in Zuidwest-Nederland en heeft hiermee een leidende positie in de regio.

### ***ERP***

In de afgelopen jaar heeft CZAV hard gewerkt aan de voorbereidingen voor de implementatie van een nieuw computersysteem (ERP). De geplande datum om dit systeem te gaan gebruiken was 20 november en we kunnen inmiddels spreken van een succesvolle implementatie. Om dit te realiseren is veel gevraagd van de medewerkers, waarvoor zeer veel dank!

### ***Fusieplannen***

Kort na het afsluiten van het boekjaar werd het onderzoek naar een voorgenomen fusie met coöperatie CAV De Wieringermeer (CAV Agrotheek en Heyboer) aangekondigd. In de maanden november en december vond een intensieve ledenconsultatie plaats. Bij aanvang van het nieuwe jaar zullen, mits de leden dit ondersteunen, verdere stappen worden gezet in dit proces. CZAV en CAV De Wieringermeer hebben een gelijklopende visie op de toekomst. De te verwachten ontwikkelingen in de agro- en foodsector vragen een intensieve samenwerking tussen telers, hun coöperatie en de bijbehorende ketens. De benodigde aanpassingen in productiemethoden dienen steeds op een economisch haalbare wijze voor telers en andere ketenpartijen uitgevoerd kunnen worden. Verdere bundeling van krachten tussen de beide coöperaties is een middel om de versnelling in innovatie te stimuleren.

### ***Van nakorting naar ledenuitkering***

Waar voorheen de boergerelateerde resultaten door een nakorting uitgekeerd werden, zullen we met ingang van boekjaar 2022/2023 de resultaten uit alle activiteiten meenemen als basis voor een uitkering die

specifiek voor de leden bestemd zal zijn. Voor het afgesloten boekjaar zullen we van het behaalde resultaat van € 5,3 miljoen een bedrag van € 3,3 miljoen uitkeren aan leden.

Samengevat zien we een bijzonder hoog inspanningsniveau van uw coöperatie. We bereiden ons voor om ook in de toekomst maximaal te faciliteren in de wijze waarop u op een economische manier uw bedrijf kunt exploiteren, met voor CZAV een bijzondere rol in toelevering, collectie en teeltadvisering.

Namens directie CZAV

Antoon van Vugt  
Algemeen directeur/bestuurder CZAV U.A.

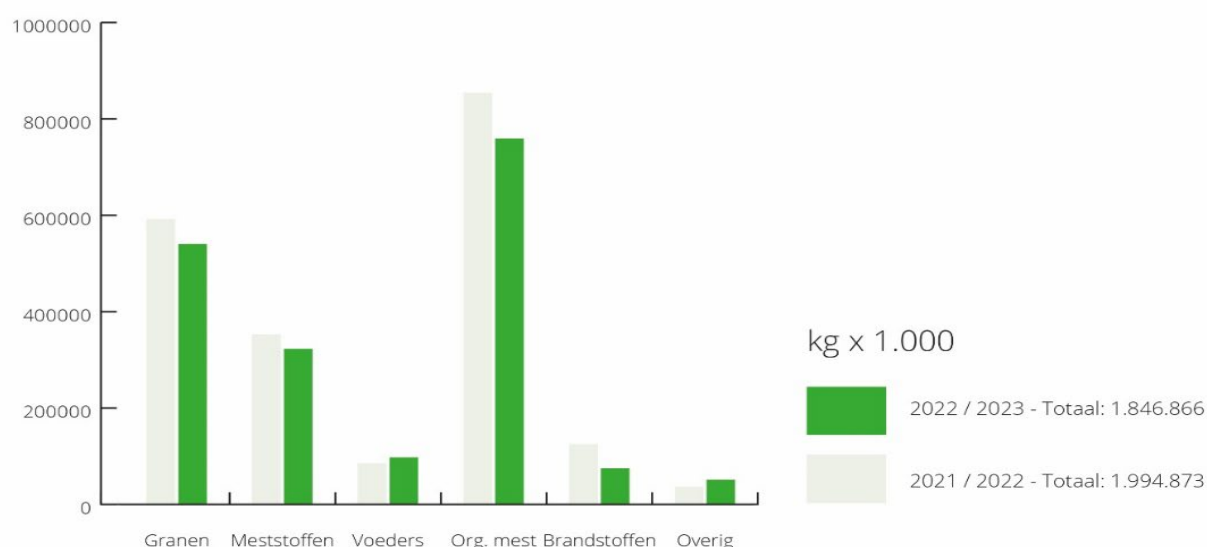
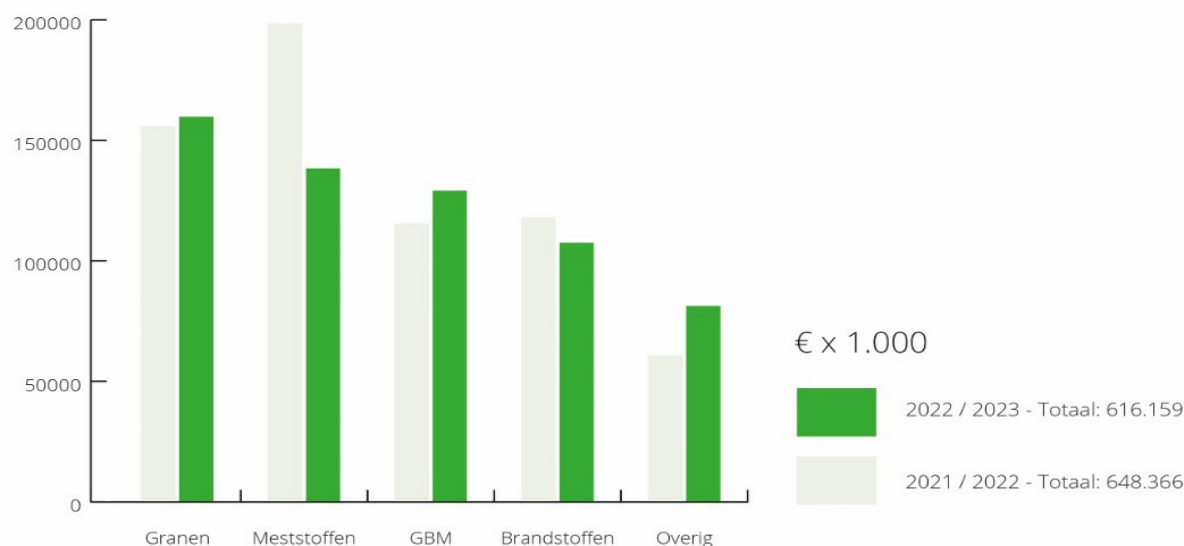
## Financiële ontwikkelingen

Het resultaat over het boekjaar 2022/2023 is beduidend lager dan voorgaand jaar. Op basis van de resultaten in de afgelopen jaren is het echter te bezien als een resultaat dat iets beneden een regulier resultaat ligt. Het resultaat in het jaar 2021/2022 was sterk beïnvloed door zeer hoge prijzen van granen en meststoffen, hetgeen leidde tot een hoog resultaat, maar ook tot een sterke toename van het werkkapitaal en daling van de liquiditeit.

Wat we toen al voorspelden is gebeurd: grondstoffenprijzen zijn gedaald, leidend tot een tegengesteld effect in vergelijking met 2021/2022: marges voor meststoffen stonden door prijsdalingen erg onder druk, leidend tot lagere resultaten. Het werkkapitaal is hierdoor ook weer tot normalere proporties gedaald, wat voor een organisatie als CZAV ook weer een sterke positieve impact heeft op de liquiditeit.

### Omzet

De omzet daalde, hetgeen vooral kwam door de eerder genoemde daling van prijzen van meststoffen en granen. Daarentegen stegen de prijzen van gewasbeschermingsmiddelen juist in 2023 sterker dan in de afgelopen jaren.



### Werkkapitaal

Hieronder is de verandering van het werkkapitaal zichtbaar ten gevolge van de daling van prijzen ten opzichte van de voorgaande periode.

(in € x 1.000)

	<u>Dit jaar</u>	<u>Vorig jaar</u>
Mutatie voorraden	-52.582	81.197
Mutatie kortlopende vorderingen	-28.356	34.917
Mutatie kortlopende schulden	48.006	-61.682
Mutatie werkkapitaal	<u>-32.932</u>	<u>54.432</u>

### Investerings

Er is dit jaar opnieuw fors geïnvesteerd. Zo is gestart met een flinke vernieuwing en uitbreiding van de locatie Watervliet van Luc Pauwels NV. Per jaareinde was dit project bijna gereed. Bij CZAV is per jaareinde een uitbreiding van onze schoningsfaciliteiten voor zaaigranen in aanbouw. Tevens is het aantal laadlocaties van AgriSnellaad weer flink uitgebreid.

Een groot investeringsproject met groot belang voor CZAV is de ontwikkeling van ons nieuwe ERP. De oplevering hiervan heeft eind november 2023 plaatsgevonden.

Ten slotte is met de investering in een meerderheidsbelang in Casibean een belangrijke stap gezet in onze strategie, waarin we onder andere inzetten op een grotere rol in de markt voor eiwithoudende gewassen.

Al met al is voor een bedrag van € 16,7 miljoen geïnvesteerd, wat € 9,6 miljoen hoger was dan voorgaand jaar. De langlopende schulden zijn met € 3,2 miljoen gestegen waaruit blijkt dat de investeringen grotendeels vanuit eigen middelen zijn gefinancierd.

### Risicomanagement

Hoewel de volatiliteit van de markten waarop wij actief zijn, ten opzichte van de situatie van vorig jaar, wat tot rust is gekomen, is de kans op nieuwe versturende ontwikkelingen niet verdwenen. De geopolitieke risico's zijn niet verdwenen, wel veranderd. Benoemen en beheersen van risico's blijft van het grootste belang. De meest belangrijke risico's zijn:

#### Strategische risico's:

- **Geopolitieke ontwikkelingen, prijzen granen en meststoffen**  
CZAV is gevoelig voor de huidige uitdagingen op gebied van beschikbaarheid en prijzen voor granen, meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen en brandstoffen. Het is de taak van CZAV om te zorgen voor beschikbaarheid van product en dat tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden. Voor dit doel is CZAV bereid vrij grote risico's te nemen. Deze risico's worden wel binnen een aantal belangrijke interne afspraken genomen. Dit zijn afspraken rondom:
  - Bandbreedtes in minimale en maximale contractposities.
  - Beperkingen in posities die gepaard gaan met borgsommen en mogelijke margin calls.
  - Monitoring van de impact van inkoop- en verkoopbeleid ten aanzien van de liquiditeitsprognose van CZAV.
  - Aanpassing van specifieke handelsvoorwaarden als dit nodig is om grote liquiditeitsrisico's te voorkomen.
  - Zorgen voor flexibele, ruime financiering van het werkkapitaal.
- **Regelgeving in Nederland en Europa**  
Ook in het afgelopen jaar is er veel gesproken over de vele soorten van regelgeving die relevant zijn voor onze leden, maar is er opnieuw niet veel duidelijk geworden. Dit politieke risico vormt een belangrijke barrière om door te kunnen pakken op een aantal strategische punten.

Kijkend naar verwachte ontwikkelingen zullen we ons moeten aanpassen, wat gezien de onvoorspelbaarheid vanuit landbouwbeleid vooral betekent dat we onze organisatie en systemen zo wendbaar mogelijk moeten houden. Nagenoeg alle verwachte ontwikkelingen in regelgeving omtrent duurzaamheid zullen leiden tot schaalvergroting in de landbouw en in de ketens die daarmee samenhangen. Hierop anticiperen wij door onze processen en systemen aan te passen, zodanig dat de organisatie sneller kan veranderen en opschalen. Hiervoor is een verandering in onze organisatie ingezet van productgericht naar procesgericht werken op een aantal onderdelen. Deze verandering wordt ondersteund door ons nieuwe ERP-systeem, anticiperend op verandering en schaalvergroting. Verder is een belangrijke stap een mogelijke fusie van CZAV met CAV De Wieringermeer, die momenteel onderzocht wordt.

- *Advies steeds belangrijker*

Door de (komende) veranderingen in teelt en regelgeving wordt de teelt van gewassen naast duurzamer, ook kwetsbaarder en wordt de vraag naar advies over hoe om te gaan met deze uitdagingen steeds groter. CZAV is als partner een van de belangrijkste adviseurs van onze leden. Wij hebben onze adviezen reeds sterk gebaseerd op Integrated Crop Management (ICM), waarbij we vanuit een bredere blik telers adviseren met behulp van steeds meer digitale middelen. Nieuwe adviesdiensten, deels betaald, zijn hiervoor in ontwikkeling. De belangrijkste motivatie voor het onderzoek naar de fusie met CAV De Wieringermeer is dan ook dat we met het samengaan van beide partijen slagvaardiger en efficiënter specialistische adviesmodellen kunnen ontwikkelen.

- *Energietransitie: van fossiel naar elektrisch*

Als gevolg van de ontwikkelingen op het gebied van de aanpak van de klimaatcrisis is de transitie van mobiliteit van fossiele naar elektrische aandrijving in volle gang. CZAV is actief op de markt van zowel fossiele brandstoffen als in de markt voor laadpunten voor elektrische voertuigen. De risico's op lagere rendementen als gevolg van daling van de omzet van onze AgriSneltank tankstations vangen we op door scherp op de kosten te letten en aanwezig te zijn op de juiste locaties. Daarnaast zetten we vol in op het netwerk van laadpunten dat we met AgriSnellaad aan het opbouwen zijn.

## **Operationele risico's**

- *Supply chain*

De beschikbaarheid van de door ons verhandelde producten staat onder druk.

CZAV kan de beschikbaarheid van product beperkt beïnvloeden door tijdig product af te roepen. Dat is dan ook precies wat we doen, waarbij we de impact op grotere voorraadposities zo goed mogelijk managen. Daarnaast zullen we voortvarend moeten optreden in situaties waar door bijvoorbeeld geopolitieke omstandigheden beschikbaarheid onder druk komt.

- *Bewuste risico's nemen*

Over het algemeen is CZAV als kennis- en handelsbedrijf niet een organisatie die grote risico's neemt. Vanuit onze missie zijn er wel gebieden waar we hogere risico's accepteren. Dit betreft, zoals al eerder genoemd, de beschikbaarheid van producten voor onze leden en afnemers. Daarnaast betreft dit het streven naar een maximale graanprijs in onze graanpool. Het nemen van grotere risico's vereist wel een actief beleid van risicobeheersing. Dat doen we door goede inkoop- en verkoopprognoses, door goede gespreide verkoop van poolgranen verdeeld over het jaar en begrenzing van contractposities. Waar dit op basis van ons risicobeleid nodig is, worden voor openstaande contractposities termijncontracten ingezet om risico's zo goed mogelijk te mitigeren.

- *Informatiebeveiliging*

De afgelopen jaren is het aantal inbraken in informatiesystemen snel gestegen. CZAV dient voorbereid te zijn op aanvallen op onze systemen en dient over systemen en procedures te beschikken om snel en veilig terug te kunnen vallen op back-ups. Ook afgelopen jaar is hier sterk

op ingezet. Zowel in procedures als in beveiligingsmaatregelen is veel energie gestoken en is de verantwoordelijkheid voor informatiebeveiliging in de organisatie geborgd.

### **Financiële risico's**

- *Kredietrisico's*  
Indien debiteuren niet aan hun betalingsverplichtingen voldoen, levert CZAV maatwerk waar mogelijk om aan de hand van realistische afspraken tot oplossingen te komen. Onze activiteiten vinden voornamelijk plaats in Nederland en België, landen met een laag risico ten opzichte van veel andere landen. In de afgelopen jaren zijn we slechts in zeer geringe mate geconfronteerd met oninbare posten.
- *Koersrisico's*  
Onze activiteiten vinden voornamelijk plaats binnen de Europese Unie. Inkopen en verkopen in valuta, anders dan de euro, zijn zeer beperkt. Indien er echter grotere contractposities worden aangegaan in vreemde valuta (doorgaans GBP of USD) worden de risico's waar nodig door valutatermijncontracten afgedekt.
- *Liquiditeitsrisico's*  
Bij de strategische risico's zijn de belangrijkste invloeden op de liquiditeitsrisico's reeds genoemd. In de dagelijkse praktijk betekent dit dat we processen hebben opgezet omtrent prognose van kasstromen, signaleren en oplossen van knelpunten en bewaken van de benodigde kredietfaciliteiten indien nodig.

### **Ontwikkelingen op gebied van personeel en organisatie**

Met de werkvelden commercie en advisering, kennis, supply chain en administratie is CZAV een interessante werkgever voor de toekomst. De organisatie is aangepast op een nieuwe wijze van procesverwerking en de ondersteuning van een nieuw ERP-systeem. Dit heeft afgelopen jaar al extra inzet gevergd en zal zowel in 2023 als 2024 ook extra inzet vragen.

#### **Inzet**

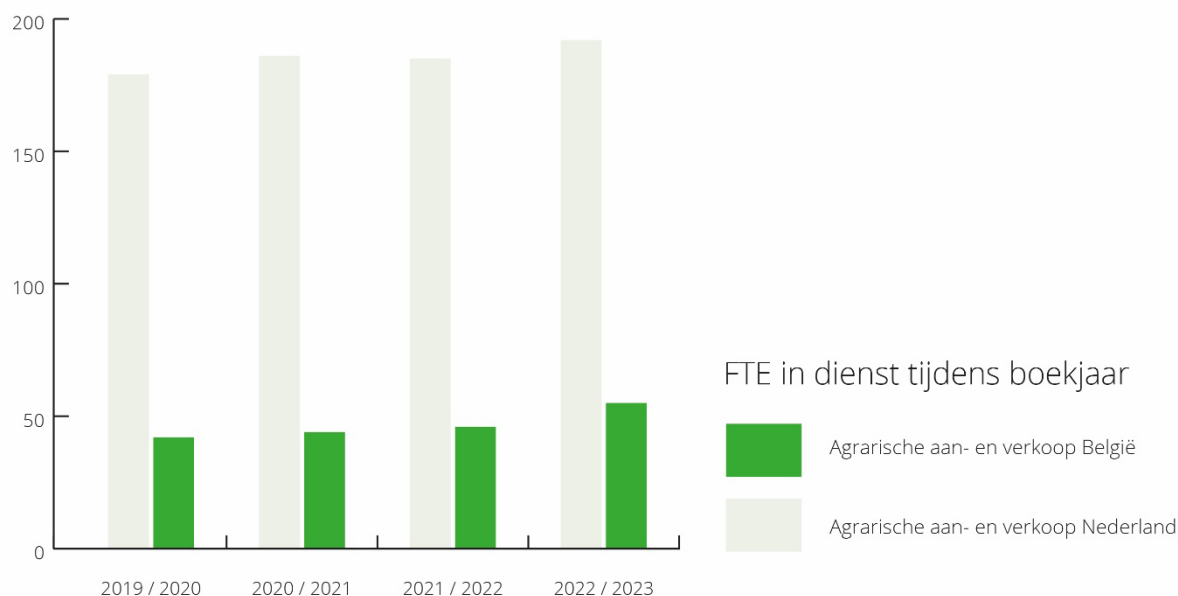
De vaste arbeidsbezetting van CZAV, exclusief deelnemingen, is in het voorbije boekjaar gestegen ten opzichte van het vorig jaar en is uitgekomen op 152 fte. Deze stijging komt deels voort uit het rechtstreeks in dienst nemen van uitzendkrachten die meerdere jaren voor ons hebben gewerkt en deels uit de invulling van de organisatie voor het nieuwe ERP.

In het boekjaar zijn er 17 medewerkers uit dienst getreden en zijn er 35 medewerkers in dienst getreden. Daarnaast stonden er per einde boekjaar 12 vacatures open. Het werven van geschikte medewerkers voor de openstaande vacatures vergt ook voor CZAV steeds meer aandacht. Met het gevormde zoeknetwerk lukt het nog steeds de vacatures weer binnen een acceptabele tijd ingevuld te krijgen.

Voor het gewasbeschermingsseizoen, de graanoogst en het zaaizaadbedrijf doen we een beroep op inleenkrachten die een bijdrage leveren aan de extra werkzaamheden in de afgebakende periode waarin deze activiteiten spelen.



Hieronder een overzicht van de fte's in alle tot de CZAV-groep behorende rechtspersonen:



### **Opleiding en persoonlijke ontwikkeling**

Kennis en vaardigheden van medewerkers zijn voor CZAV en dochterondernemingen een belangrijke pijler als het gaat om een goede, efficiënte en klantgerichte dienstverlening. Om de uitdagingen aan te kunnen gaan, investeren we in de opleiding en ontwikkeling van de bestaande medewerkers op vele gebieden. Daar waar mogelijk, zoeken we hierbij de samenwerking met regionale opleidingsinstituten. Ook bieden wij onze medewerkers de mogelijkheid zich breder te ontwikkelen via een persoonlijk opleidingsbudget.

### **Stage en afstuderen**

Via bedrijfsstages bieden wij jaarlijks een aantal mbo- en hbo-studenten actief de ruimte om de mogelijkheden voor een toekomstige baan bij CZAV of een dochteronderneming te ondervinden. Met een stageplaats voor korte of langere tijd krijgen zij de kans om leeropdrachten in de praktijk toe te passen en werkervaring op te doen. Voor hbo-studenten is er ook ruimte voor een afstudeeronderzoek of -stage als dit past binnen de organisatie.

### **Veilig en gezond**

CZAV en dochterondernemingen streven naar een gezonde en veilige werkplek en werkprocessen voor alle medewerkers, zowel in technische voorzieningen als in de manier waarop medewerkers hun werkzaamheden uitvoeren. We zien dit als een gezamenlijke verantwoordelijkheid van werkgever en werknemer, waarbij wij als organisatie de juiste randvoorwaarden creëren en de medewerker deze dagelijks in het werk toepast. Hierbij blijft de leidraad preventief en proactief handelen.

### **Verzuimbeleid**

Samen met onze arbodienst monitoren we verzuimgevallen intensief en hanteren we een actief verzuimbeleid. Zodra het kan, betrekken we de medewerker weer bij de werkprocessen in het bedrijf en de organisatie. Hiermee benutten we de mogelijkheden van de medewerker op dat moment. Als in de periode van verzuim blijkt dat de belastbaarheid structureel anders komt te liggen en hervatten in het eigen werk niet mogelijk is, dan passen we het doel aan naar ander werk binnen of buiten de organisatie. Het verzuim bij CZAV door arbeidsongeschiktheid was in het afgelopen boekjaar 5,5% en daarmee hoger dan vorig jaar (4,1%). Deze toename zat zowel in het kort als het langdurig verzuim.

## **Verwachtingen voor komend jaar**

Na een jaar met door oorlog en onrust sterk oplopende prijzen en marges, hebben we daarna een jaar gezien waarin de rust weer wat terugkeerde, ondanks het feit dat het nog steeds onrustig is op het wereldtoneel. Hoe komend jaar in dat opzicht eruitziet, is niet te voorspellen.

Ervan uitgaande dat de situatie van relatieve rustige omstandigheden zich voortzet, zal CZAV in staat zijn om ook volgend jaar een omzet en resultaat te kunnen boeken dat vergelijkbaar is aan dit jaar en wellicht iets hoger.

Indien de fusieplannen van CZAV met CAV De Wieringermeer definitieve doorgang krijgen, zal door de fusie een nieuwe coöperatie ontstaan die vergelijking met afgelopen jaar lastig maakt.

Wat betreft investeringen verwachten we komend jaar een lager investeringsniveau dan in afgelopen jaar, alhoewel dit wat betreft mogelijke groei door acquisities of samenwerkingen lastig in te schatten is vooraf. Op middellange termijn zullen benodigde investeringen relatief hoog blijven door onze groeistrategie en door onderhoudsinvesteringen zoals in Wemeldinge waar groot onderhoud aan de orde zal komen.

**Jaarrekening 2022/2023**

van

Coöperatieve Zuidelijke Aan-  
en Verkoopvereniging U.A.

Statutaire vestigingsplaats: Wemeldinge  
Adres: Oostelijke Kanaalweg 5  
4424 NC Wemeldinge  
KvK: 22007125

**Geconsolideerde balans per 30 september 2023**

(na verwerking voorstel resultaatbestemming)

*Consolidated balance sheet as at 30 September 2023***A c t i v a****A s s e t s***(in € x 1.000)*

	<u>30-09-2023</u>	<u>30-09-2022</u>
<b>Vaste activa</b>		
<b>(1) Immateriële vaste activa</b> ( <i>Intangible fixed assets</i> )		
Kosten van ontwikkeling	8.447	4.256
Goodwill	<u>6.259</u>	<u>3.021</u>
	14.706	7.277
<b>(2) Materiële vaste activa</b> ( <i>Tangible fixed assets</i> )		
Bedrijfsgebouwen en terreinen	19.760	20.620
Machines en installaties	6.901	6.981
Andere vaste bedrijfsmiddelen	2.469	2.227
In uitvoering	<u>5.942</u>	<u>1.136</u>
	35.072	30.964
<b>(3) Financiële vaste activa</b> ( <i>Financial fixed assets</i> )		
Deelnemingen	13.874	14.785
Belastinglatentie	685	591
Overige vorderingen	<u>689</u>	<u>924</u>
	15.248	16.300
	<u><b>65.026</b></u>	<u><b>54.541</b></u>
<b>Vlottende activa</b> ( <i>Current assets</i> )		
<b>(4) Voorraden</b> ( <i>Stocks</i> )		
Handelsgoederen	104.454	157.036
<b>(5) Vorderingen</b> ( <i>Receivables</i> )		
Handelsdebiteuren	54.422	77.647
Vorderingen op overige deelnemingen	2.926	10.886
Belastingen en sociale premies	3	-
Overige vorderingen en overlopende activa	<u>14.185</u>	<u>11.359</u>
	71.536	99.892
<b>(6) Liquide middelen</b> ( <i>Cash</i> )	<u>35.313</u>	<u>4.780</u>
	<b>211.303</b>	<b>261.708</b>
<b>Totaal activa</b> ( <i>Total assets</i> )	<u><b>276.329</b></u>	<u><b>316.249</b></u>

**Geconsolideerde balans per 30 september 2023**

(na verwerking voorstel resultaatbestemming)

*Consolidated balance sheet as at 30 September 2023***P a s s i v a****Group equity and liabilities***(in € x 1.000)*

	<u>30-09-2023</u>	<u>30-09-2022</u>
<b>(7) Eigen vermogen (Equity)</b>	136.514	134.525
<b>Aandeel van derden (Minority interest third parties)</b>	5.185	3.261
<b>Groepsvermogen (Group equity)</b>	<u>141.699</u>	<u>137.786</u>
<b>(8) Voorzieningen (Provisions)</b>		
Overige voorzieningen	<u>1.830</u>	<u>817</u>
	1.830	817
<b>(9) Langlopende schulden (Long term liabilities)</b>		
Schulden aan kredietinstellingen	4.403	1.323
Uit te keren aan leden	-	-
Overige schulden	<u>580</u>	<u>500</u>
	4.983	1.823
<b>(10) Kortlopende schulden (Current liabilities)</b>		
Schulden aan banken	7.106	9.186
Aflossingsverplichting langlopende schulden	416	240
Uit te keren aan leden	3.301	1.986
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	73.030	80.236
Schulden aan overige deelnemingen	346	363
Belastingen en sociale premies	9.883	16.659
Pensioenen	1.038	1.375
Overige schulden en overlopende passiva	<u>32.697</u>	<u>65.778</u>
	127.817	175.823
<b>Totaal passiva (Total equity and liabilities)</b>	<u><b>276.329</b></u>	<u><b>316.249</b></u>

**Geconsolideerde winst-en verliesrekening voor het jaar geëindigd op 30 september 2023**  
*Consolidated profit and loss account for the year ended 30 September 2023*

<i>(in € x 1.000)</i>	<u>2022/2023</u>	<u>2021/2022</u>
<b>(11) Netto-omzet</b> <i>(Net turnover)</i>	616.159	648.366
Inkoopwaarde van de omzet	556.810	578.893
Lonen en salarissen	15.823	14.233
(12) Sociale lasten en pensioenpremies	4.904	4.205
Afschrijvingen op materiële en immateriële activa	5.021	4.528
Overige waardeveranderingen van vaste activa	810	-
(13) Overige bedrijfskosten	<u>26.611</u>	<u>24.399</u>
<b>Som der bedrijfslasten</b> <i>(Total expenses)</i>	<u>53.169</u>	<u>47.365</u>
<b>Bedrijfsresultaat</b> <i>(Operational result)</i>	6.180	22.108
Rentebaten	1.554	777
Rentelasten	<u>-1.115</u>	<u>-450</u>
<b>Resultaat voor belastingen</b>	<u>439</u>	<u>327</u>
<i>(Result before taxation)</i>	6.619	22.435
(14) Belastingen	-1.992	-5.641
(15) Resultaat deelnemingen	1.150	-608
Aandeel van derden	-488	-836
<b>Resultaat na belastingen</b>	<u>5.289</u>	<u>15.350</u>
<b>Result after taxation</b>	<u>5.289</u>	<u>15.350</u>

## Kasstroomoverzicht geconsolideerd voor het jaar geëindigd op 30 september 2023

Consolidated cashflow statement for the year ended 30 September 2023

(in € x 1.000)	2022/2023	2021/2022
<b>Kasstroom uit operationele activiteiten</b> (Operating activities)		
Bedrijfsresultaat	6.180	22.108
<i>Aanpassingen voor:</i>		
Mutatie voorzieningen	1.013	-1.052
Afschrijvingen en waardeverminderingen	5.021	4.528
<i>Veranderingen in werkkapitaal:</i>		
Mutatie vorderingen (exclusief vennootschapsbelasting)	35.420	-34.917
Mutatie voorraden	59.004	-81.197
Mutatie kortlopende schulden (exclusief schulden aan kredietinstellingen, rente en vennootschapsbelasting)	-55.884	61.682
	<u>38.540</u>	<u>-54.432</u>
<i>Kasstroom uit bedrijfsoperaties</i>	50.754	-28.848
Ontvangen rente	1.554	777
Ontvangen dividend	-	-
Betaalde rente	-1.115	-450
Betaalde vennootschapsbelasting	-6.073	-213
Resultaat minderheidsbelangen	-	-
	<u>-5.634</u>	<u>114</u>
	45.120	-28.734
<b>Kasstroom uit investeringsactiviteiten</b> (Investment activities)		
Investerings in immateriële vaste activa	-4.695	-3.637
Investerings in materiële vaste activa	-8.214	-3.461
Desinvesteringen in materiële vaste activa	203	72
Investerings in financiële vaste activa	--3.217	-2.969
Desinvesteringen / aflossingen financiële vaste activa	2.267	330
	<u>-13.656</u>	<u>-9.665</u>
<b>Kasstroom uit financieringsactiviteiten</b> (Financing activities)		
Mutatie rekening courant schuld kredietinstellingen	-2.080	4.686
Betaalde ledenuitkeringen	-1.985	-1.527
Ontvangen uit langlopende schulden	3.185	-
Aflossing langlopende leningen / bankkrediet	-60	-196
	<u>-940</u>	<u>2.963</u>
Geldmiddelen verkregen bij acquisitie	9	25
<b>Afname/toename geldmiddelen</b> (cash at prior year-end)	<u>30.533</u>	<u>-35.411</u>
Geldmiddelen begin verslagperiode	4.780	40.191
<b>Geldmiddelen einde verslagperiode</b> (cash at current year-end)	<u>35.313</u>	<u>4.780</u>

## Overzicht van het totaalresultaat geconsolideerd voor het jaar geëindigd 30 september 2023

(in € x 1.000)

	<u>2022/2023</u>	<u>2021/2022</u>
Geconsolideerd netto resultaat na belastingen	5.289	15.350
Directe mutaties in Eigen Vermogen	-	-
Totaal resultaat	<u>5.289</u>	<u>15.350</u>

## Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling in de enkelvoudige en in de geconsolideerde jaarrekening

### Algemeen

De jaarrekening is opgemaakt op 12 december 2023. De coöperatie heeft zowel de enkelvoudige jaarrekening als de geconsolideerde jaarrekening opgesteld volgens de wettelijke bepalingen (voor grote ondernemingen) van Titel 9 Boek 2 Burgerlijk Wetboek en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Voor zover uit oogpunt van vergelijkbaarheid van belang, zijn de cijfers uit het voorgaande boekjaar aangepast.

Per 1 januari 2022 is de herziene richtlijn "De winst-en-verliesrekening" (RJ 270) van kracht. De wijzigingen hierin hebben geen impact op het vermogen en resultaat van CZAV. In beginsel dient een stelselwijziging retrospectief te worden verwerkt, inclusief aanpassing van de vergelijkende cijfers (RJ 140). RJ 270.7 geeft echter een keuzemogelijkheid als gevolg van een overgangsbepaling om de stelselwijziging prospectief te verwerken. CZAV heeft gebruikgemaakt van deze overgangsbepaling.

### Activiteiten van de groep

De groep voert handelsactiviteiten uit op het gebied van landbouwbenodigdheden als zaden, meststoffen, gewasbeschermingsmiddelen, voeders, brandstoffen, etc. voornamelijk in Nederland en België. Daarnaast handelt de groep in granen, zaden en peulvruchten. Aanvullend op de agrarische handel worden detailhandelsactiviteiten uitgevoerd, namelijk door de exploitatie van benzinstations en laadpunten voor elektrische voertuigen.

### Salderen

Een actief en een post in het vreemd vermogen worden gesaldeerd in de jaarrekening opgenomen uitsluitend indien en voor zover:

- Een deugdelijk juridisch instrument beschikbaar is om het actief en de post van het vreemd vermogen gesaldeerd en simultaan af te wikkelen; en
- Het stellige voornemen bestaat om het saldo als zodanig of beide posten simultaan af te wikkelen.

### Oordelen en schattingen

Bij de toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van de groep zich diverse oordelen en schattingen. De belangrijkste oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen zijn:

- Goodwill: voor de waardering van de goodwill worden schattingen gemaakt van de relevante contant gemaakte kasstromen van de betreffende kasstroom genererende entiteit als daar aanleiding toe is.
- Voorraden: voor het gedeelte van de voorraad granen waarvoor de uiteindelijke inkoop prijs nog niet definitief vaststaat, heeft een schatting plaatsgevonden van de benaderde kostprijs.
- Latente belastingvorderingen worden gewaardeerd tot de hoogte waarop het waarschijnlijk is dat fiscale winst beschikbaar zal zijn voor verrekening.



- Overige vorderingen: op basis van gerealiseerde inkopen heeft een inschatting plaatsgevonden van nog te ontvangen inkoopbonussen en afrekeningen.
- Voorzieningen: naar de aard van deze posten hebben consistente schattingen plaatsgevonden van deze posten.
- Overige schulden: op basis van gerealiseerde verkopen heeft een inschatting plaatsgevonden van nog te betalen verkoopbonussen en afrekeningen.

## Financiële activa en passiva

De financiële activa en passiva bestaan nagenoeg uitsluitend uit kortlopende vorderingen op handelsdebiteuren en overige kortlopende vorderingen, respectievelijk kortlopende verplichtingen op handelscrediteuren en overige verplichtingen. Deze vorderingen respectievelijk verplichtingen worden gewaardeerd op de geamortiseerde kostprijs, die voor zowel de vorderingen als de verplichtingen gelijk te stellen is aan de nominale waarde. De eerste waardering vindt plaats tegen fair value.

## Consolidatie

In de geconsolideerde jaarrekening worden opgenomen de financiële gegevens van de coöperatie en haar groepsmaatschappijen per 30 september van het boekjaar. Groepsmaatschappijen zijn rechtspersonen en vennootschappen waarin beslissende zeggenschap wordt uitgeoefend. De enkelvoudige winst- en verliesrekening is opgesteld met inachtneming van artikel 402 Boek 2 BW.

De groepsmaatschappijen worden integraal geconsolideerd vanaf de datum waarop beslissende zeggenschap in de groepsmaatschappij is verkregen. De groepsmaatschappijen worden niet meer in de consolidatie opgenomen vanaf de datum waarop geen sprake meer is van beslissende zeggenschap. De posten in de geconsolideerde jaarrekening worden volgens uniforme grondslagen van waardering en resultaatbepaling vastgesteld.

In de consolidatie zijn betrokken:

- Coöperatieve Zuidelijke Aan- en Verkoopvereniging U.A. te Wemeldinge
- Agriant B.V. te Emmen (100%)
- Cebeco Granen te Rotterdam (100%)
- CZAV Mobility Group B.V. te Wemeldinge (100%)
- CZAV Brandstoffen B.V. te Wemeldinge (100%)
- CZAV Energy B.V. te Wemeldinge (100%)
- AgriSneltank B.V. te Wemeldinge (100%)
- AgriSnellaad B.V. te Wemeldinge (100%)
- Luc Pauwels N.V. te Assenede België ( 70%)
- Pauwels Logistics N.V. te Assenede België ( 70%)
- Eekloosche Polders N.V. te SintLaureins België ( 70%)
- Holding Agrea B.V. te Panningen ( 70%)
- Casibeans BVBA te Melsele België per 28 maart 2023 ( 60%)

CZAV U.A. heeft zich uit hoofde van artikel 403 Boek 2 BW hoofdelijk aansprakelijk gesteld voor de uit rechtshandelingen voortvloeiende schulden van haar groepsmaatschappijen Agriant B.V., AgriSnellaad B.V., Cebeco Granen B.V., CZAV Brandstoffen B.V., CZAV Mobility Group B.V., AgriSneltank B.V. en CZAV Energy B.V. Voor een overzicht van de deelnemingen wordt verwezen naar de lijst van kapitaalbelangen in de toelichting op de enkelvoudige jaarrekening.

Resultaten uit transacties met en tussen groepsmaatschappijen worden volledig geëlimineerd. Het aandeel van derden is afzonderlijk in de geconsolideerde jaarrekening tot uitdrukking gebracht. Het aandeel derden in het groepsvermogen betreft het minderheidsbelang van derden in het eigen vermogen van de groepsmaatschappijen. Het aandeel van derden in het resultaat van groepsmaatschappijen wordt in de winst-en-verliesrekening in mindering gebracht op het groepsresultaat. Voor een overzicht van de deelnemingen wordt verwezen naar de lijst van kapitaalbelangen aan het einde van deze jaarrekening.

### **Immateriële vaste activa**

Een immaterieel vast actief wordt in de balans opgenomen als:

- het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen die een actief in zich bergt, zullen toekomen aan de groep; en
- de kosten van het actief betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Uitgaven inzake een immaterieel vast actief die niet aan de voorwaarden voor activering voldoen (bijvoorbeeld uitgaven van onderzoek en intern ontwikkelde merken, logo's, uitgavenrechten en klantenbestanden) worden rechtstreeks in de winst-en-verliesrekening verantwoord.

De immateriële vaste activa die zijn verkregen bij de acquisitie van een groepsmaatschappij worden tegen de reële waarde op het verkrijgingsmoment opgenomen.

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen.

Het afschrijven van de immateriële vaste activa geschiedt stelselmatig op basis van de geschatte economische levensduur. Deze behelst een periode tussen de 5 en 10 jaar, afhankelijk van de aard van het actief. De economische levensduur en afschrijvingsmethode worden aan het einde van ieder boekjaar opnieuw beoordeeld. De afschrijving is opgenomen in de post Afschrijvingen op materiële en immateriële activa in de resultatenrekening.

Bij activering van kosten van ontwikkeling wordt een wettelijke reserve gevormd. Vrijval van deze wettelijke reserve gebeurt naarmate de geactiveerde kosten worden afgeschreven of afgewaardeerd.

### **Goodwill**

Goodwill wordt geactiveerd minus cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing minus bijzondere waardeverminderingen. De goodwill wordt lineair afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur. In het kader van een eventuele bijzondere waardevermindering wordt goodwill die is ontstaan in een acquisitie vanaf de overnamedatum toegerekend aan alle kasstroomgenererende eenheden die na de overname, naar verwachting, voordeel zullen halen uit de synergie in de acquisitie. Jaarlijks wordt er per balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat de goodwill aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dit het geval is wordt de bijzondere waardevermindering van goodwill vastgesteld door beoordeling van de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid (of groep kasstroomgenererende eenheden) waarop de goodwill betrekking heeft. Wanneer de realiseerbare waarde van de kasstroomgenererende eenheid lager is dan de boekwaarde van de kasstroomgenererende eenheid waaraan goodwill is toegerekend, wordt een bijzonder waardevermindering verantwoord.

### **Materiële vaste activa**

De materiële vaste activa in eigen gebruik worden gewaardeerd tegen de kostprijs, minus eventuele investeringssubsidies, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing cumulatieve bijzondere waardeverminderingverliezen. De materiële vaste activa worden als volgt lineair afgeschreven op basis van de geschatte economische levensduur rekening houdend met de restwaarde.

De volgende afschrijvingspercentages worden toegepast:

- |   |                                         |   |         |
|---|-----------------------------------------|---|---------|
| • | Bedrijfsgebouwen en terreinen           | : | 0 - 10  |
| • | Machines en installaties                | : | 10 - 20 |
| • | Inventarissen                           | : | 12 - 20 |
| • | Transportmiddelen                       | : | 15 - 20 |
| • | Niet aan bedrijfsuitoefening dienstbaar | : | 0 - 5   |

Een materieel vast actief wordt niet langer in de balans opgenomen na vervreemding of wanneer geen toekomstige prestaties van het actief worden verwacht. De bate of last die voortvloeit uit de desinvestering wordt in de winst- en verliesrekening verwerkt. Periodiek groot onderhoud wordt volgens de componentenbenadering geactiveerd. Hierbij worden de totale uitgaven toegewezen aan de samenstellende delen.

## **Financiële vaste activa**

### ***Deelnemingen***

Niet-geconsolideerde deelnemingen waarop de coöperatie invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid, alsmede joint ventures, worden op basis van het zichtbare eigen vermogen gewaardeerd. Overeenkomstig deze methode, worden de deelnemingen in de balans opgenomen tegen het aandeel van de coöperatie in het eigen vermogen, volgens de laatst opgemaakte jaarrekening en tussentijdse cijfers van de betreffende deelneming, zoveel als praktisch mogelijk bepaald volgens de grondslagen zoals vermeld in deze jaarrekening en onder aftrek van ontvangen dividenden na balansdatum. In de winst- en verliesrekening wordt het aandeel van de coöperatie in het resultaat van de deelnemingen opgenomen. Indien en voor zover de coöperatie niet zonder beperking uitkering van de positieve resultaten aan haar kan bewerkstelligen, worden de resultaten in een wettelijke reserve opgenomen. Haar aandeel in de rechtstreekse vermogensvermeerderingen en -verminderingen van de deelnemingen wordt ook in de wettelijke reserve opgenomen.

### ***Overige vorderingen***

De verstrekte vorderingen op en leningen aan deelnemingen alsmede de overige verstrekte vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde vermeerderd met de direct daaraan toe te rekenen transactiekosten en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode.

### ***Latente belastingen***

Voor alle belastbare tijdelijke verschillen tussen de commerciële en fiscale balanswaardering, wordt een latente belastingpositie opgenomen. Voor alle verrekenbare tijdelijke verschillen tussen de commerciële en fiscale balanswaardering wordt een latente belastingvordering opgenomen voor zover het waarschijnlijk is dat er fiscale winst beschikbaar zal zijn voor verrekening. De latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden opgenomen onder de financiële vaste activa respectievelijk voorzieningen. De latente belastingen worden opgenomen op basis van de verwachte belastingtarieven tegen nominale waarde.

Latente belastingvorderingen en -verplichtingen worden gesaldeerd gepresenteerd indien en voor zover de rechtspersoon beschikt over een deugdelijk juridisch instrument om acute belastingvorderingen te verrekenen met acute belastingverplichtingen voor zover deze betrekking hebben op hetzelfde boekjaar. Dat is bijvoorbeeld het geval bij een fiscale eenheid waarin te vorderen belasting van de ene rechtspersoon binnen de fiscale eenheid over een bepaald jaar wordt verrekend met de te betalen belasting van een andere rechtspersoon binnen de fiscale eenheid over datzelfde jaar.

## **Voorraden**

De handelsgoederen zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs (op basis van FIFO) of lagere netto-opbrengstwaarde. Deze lagere netto-opbrengstwaarde wordt bepaald door individuele beoordeling van de voorraden. De voorraden handelsgoederen worden individueel gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of lagere netto-opbrengstwaarde. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De bijkomende kosten omvatten onder meer transport- en behandelingskosten en andere kosten die direct kunnen worden toegerekend aan de verwerving van de handelsgoederen. Voor het gedeelte van de voorraad granen waarvoor de uiteindelijke inkoopprijs nog niet definitief vaststaat, heeft waardering

plaatsgevonden op basis van de benaderde kostprijs. De netto-opbrengstwaarde is gebaseerd op een verwachte verkoopprijs, onder aftrek van nog te maken kosten voor voltooiing en verkoop.

### **Vorderingen**

De vorderingen op handelsdebiteuren, verstrekte leningen en overige vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs, onder aftrek van een voorziening voor oninbaarheid.

### **Financiële instrumenten**

Onder financiële instrumenten worden zowel primaire financiële instrumenten zoals vorderingen, effecten en schulden, als financiële derivaten verstaan.

In de toelichting op de onderscheiden posten van de balans wordt de reële waarde van het betreffende instrument toegelicht als die afwijkt van de boekwaarde.

Alle aan- en verkopen volgens standaard markconventies van financiële activa worden opgenomen per transactiedatum, dat wil zeggen de datum waarop de groep de bindende overeenkomst aangaat.

Voor de grondslagen van de primaire financiële instrumenten wordt verwezen naar de behandeling per balanspost.

### **Voorzieningen**

Een voorziening wordt gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen waarvan het waarschijnlijk is dat zij zullen moeten worden afgewikkeld en waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten. De omvang van de voorziening wordt bepaald door de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de desbetreffende verplichtingen en verliezen per balansdatum af te wikkelen. Voorzieningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde, met uitzondering van de voorziening voor jubileumuitkeringen die gewaardeerd wordt op basis van actuariële grondslagen.

Er wordt een voorziening voor verlieslatende contracten gevormd voor de verwachte negatieve kasstroom om deze contracten af te wikkelen.

Afgesloten termijncontracten worden hierbij niet als financieel instrument verantwoord, maar als inkoop- en verkooptransacties (die netto worden afgerekend in de inkoopwaarde van de omzet), welke onderdeel uitmaken van de contracten meegenomen in de evaluatie van de voorziening verlieslatende contracten.

### **Pensioenen**

De pensioentoezeggingen aan werknemers zijn ondergebracht bij een bedrijfspensioenfonds. Dit fonds kent een opbouw volgens de middelloonregeling. De dekkingsgraad van het fonds bedraagt per einde boekjaar 122,7%. De coöperatie heeft alleen de verplichting de overeengekomen bijdragen te betalen en er zijn geen verplichtingen tot bijdragen in eventuele (actuariële) verliezen. De verschuldigde bijdragen worden rechtstreeks in de winst- en verliesrekening verwerkt. De nog te betalen en terug te ontvangen bijdragen worden opgenomen onder de kortlopende schulden, respectievelijk vorderingen.

### **Langlopende schulden**

Bij de eerste opname van langlopende schulden worden deze opgenomen tegen reële waarde.

De langlopende schulden worden na de eerste waardering gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs volgens de effectieve-rentemethode.

### **Kortlopende schulden**

De kortlopende schulden worden na de eerste waardering gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs.

### **Geamortiseerde kostprijs**

De geamortiseerde kostprijs is het bedrag waarvoor een financieel actief of financiële verplichting bij de eerste verwerking in de balans wordt opgenomen, verminderd met aflossingen op de hoofdsom en verminderd met eventuele afboekingen (direct, dan wel door het vormen van een voorziening) wegens bijzondere waardeverminderingen of oninbaarheid. De eerste waardering vindt plaats tegen fair value.

### **Overige activa en passiva**

Alle overige posten in de balans worden gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs.

### **Leasing**

De beoordeling of een overeenkomst een lease bevat, vindt plaats op grond van de economische realiteit op het tijdstip van het aangaan van het contract. Het contract wordt aangemerkt als een leaseovereenkomst als de nakoming van de overeenkomst afhankelijk is van het gebruik van een specifiek actief of de overeenkomst het recht van het gebruik van een specifiek actief omvat. Leasebetalingen worden lineair over de leaseperiode ten laste van de winst-en-verliesrekening gebracht.

### **Opbrengsten**

Onder netto-omzet wordt verstaan de opbrengst uit prestatieverplichtingen aangaande levering van goederen en diensten aan derden onder aftrek van kortingen de omzet geheven belastingen. Opbrengsten worden verwerkt per afzonderlijk te onderscheiden prestatieverplichting. Een toegezegd goed of toegezegde dienst is te onderscheiden als wordt voldaan aan de volgende criteria:

- de afnemer kan de voordelen van de goederen of diensten zelfstandig benutten, al dan niet gezamenlijk met middelen die de afnemer heeft of kan verkrijgen; en
- de toezegging om de goederen of diensten te leveren is te onderscheiden van de overige in de overeenkomst opgenomen toezeggingen.

Indien twee of meer in een overeenkomst opgenomen toezeggingen om goederen of diensten te leveren niet afzonderlijk te onderscheiden zijn, worden de toezeggingen gecombineerd tot een combinatie van goederen of diensten die gezamenlijk te onderscheiden zijn van overige toezeggingen in de overeenkomst.

Opbrengst uit verkoop van goederen wordt in de winst- en verliesrekening verwerkt als alle belangrijke rechten op economische voordelen alsmede alle belangrijke risico's met betrekking tot de goederen zijn overgedragen aan de koper, het bedrag van de opbrengst op betrouwbare wijze kan worden bepaald en ontvangst van de opbrengst waarschijnlijk is.

Renteopbrengsten worden tijdsevenredig in de winst- en verliesrekening verwerkt. Hierbij wordt rekening gehouden met de effectieve rentevoet van de desbetreffende actiefpost, indien hun bedrag bepaalbaar is en hun ontvangst waarschijnlijk.

### **Kosten**

De kosten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde grondslagen voor waardering en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben. (Voorzienbare) verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het boekjaar worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden en overigens wordt voldaan aan de voorwaarden voor het opnemen van voorzieningen.

Rente wordt toegerekend aan de opeenvolgende verslagperioden naar rato van de resterende hoofdsom. Periodieke rentelasten en soortgelijke lasten komen ten laste van het jaar waarover zij verschuldigd worden.

## Personeel

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst en-verliesrekening voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers respectievelijk de belastingautoriteit.

## Belastingen

De belastingen worden berekend op basis van het verantwoorde resultaat, rekening houdend met fiscaal vrijgestelde posten en geheel of gedeeltelijk niet-aftrekbare kosten.

Tussen CZAV U.A., Cebeco Granen B.V., Agriant B.V., AgriSnellaad B.V., CZAV Energy B.V., AgriSneltank B.V., CZAV Brandstoffen B.V en CZAV Mobility Group B.V. bestaat een fiscale eenheid voor de vennootschapsbelasting. De verrekening van de belastingen binnen deze eenheid vindt plaats door CZAV en wordt vervolgens doorbelast aan de betrokken groepsmaatschappijen.

## Grondslagen van het kasstroomoverzicht geconsolideerd

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest en ontvangen dividenden zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen ruil van kasmiddelen plaatsvindt zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen.

De verkrijgingsprijs van de verworven groepsmaatschappijen en de verkoopprijs van de verkochte groepsmaatschappijen zijn opgenomen onder de kasstroom uit investeringsactiviteiten, voor zover betaling in geld heeft plaatsgevonden. De in deze groepsmaatschappijen aanwezige geldmiddelen zijn op de aankoopprijs respectievelijk de verkoopprijs in aftrek gebracht.

## Toelichting op de geconsolideerde balans

### Immateriële vaste activa (1)

	Kosten van ontwikkeling	Goodwill	Totaal
<i>(in €x1.000)</i>			
Stand per 1-10-2022			
Aanschafwaarde	4.391	6.100	10.491
Cumulatieve afschrijvingen	135	3.079	3.214
Boekwaarde 1-10-2022	<b>4.256</b>	<b>3.021</b>	<b>7.277</b>
Nieuwe consolidaties	4	-	4
Investerings	4.233	4.250	8.483
Desinvesteringen	-	-	-
Afschrijvingen	-46	-1.012	-1.058
Boekwaarde 30-9-2023	<b>8.447</b>	<b>6.259</b>	<b>14.706</b>
Cumulatieve afschrijvingen 30-9-2023	181	4.091	4.272
Cumulatieve Aanschafwaarde 30-9-2023	8.628	10.350	18.978

De resterende looptijd van de geactiveerde goodwill ligt tussen de 3 en 6 jaar.

**Materiële vaste activa (2)**

<i>(in €x1.000)</i>	Gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedr.mid- delen	Niet aan de bedrijfsuitoef. dienstbaar	In uitvoering	Totaal
Stand per 1-10-2022						
Aanschafwaarde	50.356	26.997	10.713	113	1.136	89.315
Cumulatieve afschrijvingen	29.736	20.016	8.486	113	-	58.351
Boekwaarde 1-10-2022	<b>20.620</b>	<b>6.981</b>	<b>2.227</b>	-	<b>1.136</b>	<b>30.964</b>
Nieuwe consolidaties	-	55	5	-	-	60
Investerings	555	1.324	1.014	-	5.321	8.214
Desinvesteringen	-155	-16	-32	-	-	-203
Overboeking	-	515	-	-	-515	-
Afschrijvingen	-1.260	-1.958	-745	-	-	-3.963
Boekwaarde 30-9-2023	<b>19.760</b>	<b>6.901</b>	<b>2.469</b>	-	<b>5.942</b>	<b>35.072</b>
Cumulatieve afschrijvingen 30-9-2023	31.542	17.116	7.272	113	-	56.043
Cumulatieve Aanschafwaarde 30-9-2023	51.302	24.017	9.741	113	5.942	91.115

In de post 'andere vaste bedrijfsmiddelen' zijn begrepen vervoermiddelen en kantoorinventarissen. Woningen zijn opgenomen onder de post 'niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar'. Op de roerende materiële vaste activa rust pandrecht ten behoeve van de bank.

**Financiële vaste activa (3)**

<i>(in €x 1.000)</i>	Deelnemingen	Latente belastingen	Overige vorderingen	Totaal
Boekwaarde 1-10-2022	<b>14.785</b>	<b>591</b>	<b>924</b>	<b>16.300</b>
Desinvesteringen	-1.276			-1.276
Verwervingen / verstrekkingen	-	-	530	530
Aflossingen	-	-	-421	-421
Nieuwe consolidaties	-	-	156	156
Resultaat deelnemingen	675	-	-	675
Waardeverminderingen	-310	-	-500	-810
Overige mutaties	-	94	-	94
Boekwaarde 30-9-2023	<b>13.874</b>	<b>685</b>	<b>689</b>	<b>15.248</b>

De belastinglatentie is gevormd op basis van de (tijdelijke) verschillen tussen bedrijfseconomische en fiscale waardering van vaste activa.

### Overige vorderingen

Onder de overige vorderingen zijn leningen opgenomen voor in totaal € 0,6 miljoen (30-09-2022: € 0,9 miljoen). De resterende looptijd van de leningen varieert tussen de 1 en 4 jaar.

### Vorraden (4)

De voorraden kunnen als volgt naar de verschillende bedrijfstakken gesplitst worden weergegeven:

<i>(in € x 1.000)</i>	<b>30-9-2023</b>	30-9-2022
Consumptiegranen / <i>Grains</i>	45.534	73.791
Meststoffen / <i>Fertilizers</i>	14.146	44.444
Gewasbeschermingsmiddelen / <i>Crop protection</i>	33.340	29.811
Overig / <i>Miscellaneous</i>	11.434	8.990
	<b>104.454</b>	<b>157.036</b>

De afwaardering van deze voorraden verwerkt in de winst- en verliesrekening bedraagt € 517.000 (vorig jaar: € 482.000). Er zijn geen voorraden op lagere netto-opbrengstwaarde gewaardeerd. Op de voorraden rust pandrecht ten behoeve van de bank.

### Vorderingen (5)

Onder de handelsdebiteuren is voor een totaal ad € 10.505.000 aan vorderingen op leden opgenomen (vorig jaar € 14.855.000).

Voor dubieuze debiteurenvorderingen is onder handelsdebiteuren een voorziening opgenomen van € 1.537.000 (vorig jaar € 1.696.000).

### Liquide middelen (6)

De in deze post opgenomen kasgelden bedragen € 6.000 (vorig jaar € 6.000). Voor het overige bestaan de liquide middelen uit banktegoeden in rekening-courant. De liquide middelen staan ter vrije beschikking.

### Eigen vermogen (7)

Voor een specificatie van het eigen vermogen wordt verwezen naar de enkelvoudige balans per 30 september 2023.

### Voorzieningen (8)

<i>(in €x1.000)</i>	
Saldo 1-10-2022	817
Onttrekkingen	-
Vrijval	-55
Dotatie	1.068
Saldo 30-9-2023	<b>1.830</b>

Een bedrag van € 1,6 miljoen zal aangewend worden binnen 1 tot 5 jaar. Het restant van de voorzieningen kent een looptijd van langer dan 5 jaar.

### Overige voorzieningen

Dit betreft voorzieningen in verband met jubileumuitkeringen, bodemsanering en opleveringsverplichtingen bij beëindiging huurcontracten.



### **Langlopende schulden (9)**

Deze bestaan uit bankleningen met een resterende looptijd van 2 tot 15 jaar en rentepercentages variërend tussen de 1% en 3,7%. De mutaties van deze leningen betreffen slechts aflossingen.

Een bedrag van € 2 miljoen zal vervallen binnen 1 tot 5 jaar. Het restant van de langlopende schuld kent een looptijd van langer dan 5 jaar.

Onder overige schulden is een lening opgenomen waarvan de hoofdsom vervalt in 2024 en welke een jaarlijks, op marktconforme tarieven vast te stellen rente kent. De huidige rente bedraagt 3,3%.

### **Kortlopende schulden (10)**

De coöperatie beschikt bij haar bankiers over rekening-courantkredieten. De maximale kredietlimiet bij bankiers bedraagt € 47 miljoen (vorig jaar € 32 miljoen). De rente over deze faciliteiten is gebaseerd op EURIBOR-tarieven.

Het bedrag dat is opgenomen onder uit te keren aan leden komt voort uit het voorstel tot winstverdeling dat is opgesteld door het bestuur van de coöperatie. De ledenraad heeft ingestemd met dit voorstel in de vergadering van 12 december 2023.

Onder de schulden aan leveranciers en handelskredieten is een schuld ad € 39,4 miljoen aan leden verantwoord (vorig jaar € 36,5 miljoen). Over een deel van de schulden aan leden wordt een rente vergoed van 1,75%.

Onder overige schulden is een schuld opgenomen inzake de per balansdatum te verwachten verplichtingen uit hoofde van reeds aan CZAV geleverde granen.

### **Financiële instrumenten**

#### **Algemeen**

De in deze toelichting opgenomen gegevens verschaffen informatie die behulpzaam is bij het schatten van de omvang van risico's die verbonden zijn aan zowel de in de balans opgenomen als de niet in de balans opgenomen financiële instrumenten.

De primaire financiële instrumenten van de groep, anders dan derivaten, dienen ter financiering van de operationele activiteiten van de groep of vloeien direct uit deze activiteiten voort. Het beleid van de groep is om niet te handelen in financiële instrumenten voor speculatieve doeleinden.

CZAV U.A. coördineert het liquiditeitenbeheer en de financiering van de groep.

### **Niet in de balans opgenomen regelingen en verplichtingen**

#### *Verstreckte zekerheden*

Als zekerheid voor de schulden aan kredietinstellingen zijn de volgende zaken verpand:

- voorraden
- inventarissen

Voorts is een hypotheek verstrekt ad € 15 miljoen met als onderpand een aantal bedrijfspanden met grond van CZAV. In de financieringsovereenkomsten zijn eisen gesteld aan de solvabiliteitsratio van de coöperatie. Aan deze ratio eisen wordt door de coöperatie voldaan.

#### *Afgegeven garanties*

Ten gunste van enkele partijen zijn bankgaranties afgegeven voor € 0,4 miljoen; deze garanties heeft een overwegend langlopend karakter.

#### *Afspraken met andere aandeelhouders van groepsmaatschappijen*

CZAV heeft met een aantal minderheidsaandeelhouders van groepsmaatschappijen contractuele en wederzijdse rechten en verplichtingen vastgelegd betreffende het mogen aankopen of moeten verkopen van aandelen in deze groepsmaatschappijen indien specifieke bijzondere situaties zich voordoen.

#### *Huur- en overige verplichtingen*

- Inzake de lease van bedrijfswagens bestaat een leaseverplichting van € 0,8 miljoen per jaar gedurende 3 jaar.
- De huurverplichtingen voor onroerend goed betreffen € 0,8 miljoen per jaar met resterende looptijden tussen de 2 en 4 jaar.
- In het kader van de handelsactiviteiten van de coöperatie zijn er verkoopcontracten met afnemers aangegaan die een looptijd langer dan een jaar hebben. Het langst lopende contract heeft een resterende contractduur van twee jaar.
- De coöperatie heeft verkoopverplichtingen inzake de afzet van producten voor een bedrag van € 76,2 miljoen. Deze kennen een looptijd van korter dan een jaar.
- De coöperatie heeft inkoopverplichtingen inzake de aankoop van producten voor een bedrag van € 53,9 miljoen. Deze kennen een looptijd van korter dan een jaar.
- CZAV is op basis van contractuele afspraken verplicht om in geval van toekenning van indexatie van pensioenen door het bedrijfspensioenfonds, deze ook toe te kennen op de opgebouwde pensioenafspraken zoals deze tot 1 januari 2018 van toepassing waren, voorafgaand aan toetreding tot het bedrijfspensioenfonds.

### **Toelichting op de geconsolideerde winst- en verliesrekening**

#### **Netto-omzet (11)**

De netto-omzet is met 5% gedaald (vorig jaar 37% gestegen) en kan als volgt naar de verschillende bedrijfstakken gesplitst worden weergegeven:

<i>(in € x 1.000)</i>	<b>2022/2023</b>	<b>2021/2022</b>
Consumptiegranen ( <i>Grains</i> )	159.778	155.736
Meststoffen ( <i>Fertilizers</i> )	138.379	198.359
Gewasbeschermingsmiddelen ( <i>Crop protection</i> )	129.128	115.464
Vloeibare brandstoffen ( <i>Fuels</i> )	107.534	118.131
Overig ( <i>Miscellaneous</i> )	81.340	60.676
	<b>616.159</b>	<b>648.366</b>

Van deze omzet is over boekjaar 2022/2023 circa 79% (2021/2022: 82%) gerealiseerd in Nederland en het restant binnen de rest van Europa.

#### **Sociale lasten en pensioenpremies (12)**

<i>(in € x 1.000)</i>	<b>2022/2023</b>	<b>2021/2022</b>
Pensioenpremies	2.158	1.989
Overige sociale lasten	2.746	2.216
	<b>4.904</b>	<b>4.205</b>

### Personeelsbestand

Bij de volledig in de consolidatie betrokken maatschappijen waren (berekend op basis van het totaal aantal SV-dagen) in het boekjaar 2022/2023 gemiddeld 247 werknemers (fte) in dienst (2021/2022: 231), exclusief uitzendkrachten, onderverdeeld naar de volgende bedrijfstakken:

	<b>2022/2023</b>	2021/2022
Agrarische aan- en verkoop Nederland	192	185
Agrarische aan- en verkoop België	55	46
	<b>247</b>	<b>231</b>

### Overige bedrijfskosten (13)

Deze bestaan grotendeels uit onderhoudskosten, niet zijnde groot onderhoud, aan gebouwen, machines en inventarissen, huurkosten, energie, verzekeringen, transportkosten en kosten van beheer en administratie.

### Belastingen (14)

<i>(in € x 1.000)</i>	<b>2022/2023</b>	2021/2022
Belastingen over dit boekjaar	-2.087	-5.318
Wijziging latente belastingen	94	-150
Aanpassingen voorgaande jaren	1	-173
	<b>-1.992</b>	<b>-5.641</b>

De effectieve belastingdruk bedraagt 30,1% (vorig jaar 25,1%) en kan als volgt worden gespecificeerd:

<i>(in € x 1.000)</i>	<b>2022/2023</b>	2021/2022
Winst voor belastingen	6.619	22.435
Belastinglast op basis van Nederlands tarief	1.707	5.743
Effect van afwijkende buitenlandse tarieven	55	65
Fiscaal niet aftrekbare kosten	186	7
Niet geactiveerde fiscaal compensabele verliezen	43	-292
Overig	1	118
	<b>1.992</b>	<b>5.641</b>

### Resultaat deelnemingen (15)

<i>(in € x 1.000)</i>	<b>2022/2023</b>	2021/2022
Resultaat op aan- en verkopen van aandelen in deelnemingen	571	-
Aandeel in resultaat van deelnemingen	675	-608
Waardeverminderingen	-96	-
	<b>1.150</b>	<b>-608</b>

### Transacties met verbonden partijen en leden

In haar normale bedrijfsuitoefening koopt en verkoopt de coöperatie goederen aan en van minderheidsdeelnemingen waarin beleidsbepalende invloed kan worden uitgeoefend. Deze transacties vinden tegen normale voorwaarden plaats zoals ook met derden zou worden gehandeld.

Het totaal van inkoop van verbonden partijen buiten de groep bedraagt € 0,5 miljoen en de verkoop bedraagt € 32,8 miljoen.

De totale inkoop bij leden bedroeg het afgelopen boekjaar € 74,5 miljoen terwijl voor een bedrag ad € 95,4 miljoen aan leden werd verkocht.

### **Bezoldiging bestuurders**

De totale bezoldiging van de commissarissen van CZAV bedroeg over het boekjaar € 144.000 (vorig jaar € 135.000). De bezoldiging bestuurders is herleidbaar tot één natuurlijk persoon en daarom conform artikel 383 lid 1 Boek 2 BW, niet opgenomen in de jaarrekening.

**Enkelvoudige balans per 30 september 2023**

(na verwerking voorstel resultaatbestemming)

*Balance sheet as at 30 September 2023***A c t i v a****A s s e t s***(in € x 1.000)***30-09-2023**

30-09-2022

**Vaste activa****(16) Immateriële vaste activa** *(Intangible fixed assets)*

Kosten van ontwikkeling

8.082

4.177

Goodwill

3.409

-

11.491

4.177

**(17) Materiële vaste activa** *(Tangible fixed assets)*

Bedrijfsgebouwen en terreinen

12.738

13.253

Machines en installaties

3.095

3.808

Andere vaste bedrijfsmiddelen

1.694

1.545

In uitvoering

1.092

-

18.619

18.606

**(18) Financiële vaste activa** *(Financial fixed assets)*

Deelnemingen in groepsmaatschappijen

25.518

16.183

Overige deelnemingen

13.820

14.734

Belastinglatentie

614

531

Overige vorderingen

5.256

5.432

45.208

36.880

**75.318****59.663****Vlottende activa** *(Current assets)***(19) Voorraden** *(Stocks)*

Handelsgoederen

80.973

131.828

**(20) Vorderingen** *(Receivables)*

Handelsdebiteuren

15.875

39.561

Vorderingen op groepsmaatschappijen

18.595

28.373

Vorderingen op overige deelnemingen

2.926

10.886

Belastingen en sociale premies

6

-

Overige vorderingen en overlopende activa

10.985

6.862

48.387

85.682

**(21) Liquide middelen** *(Cash)*

26.560

4

**155.920****217.514****Totaal activa** *(Total assets)***231.238****277.177**

**Enkelvoudige balans per 30 september 2023**

(na verwerking voorstel resultaatbestemming)

*Balance sheet as at 30 September 2023***P a s s i v a****Equity and liabilities***(in € x 1.000)*

	<u>30-09-2023</u>	<u>30-09-2022</u>
<b>(22) Eigen vermogen (Equity)</b>		
Statutaire reserve	116.689	116.689
Wettelijke reserve	16.352	12.636
Algemene reserve	<u>3.473</u>	<u>5.200</u>
	136.514	134.525
<b>(23) Voorzieningen (Provisions)</b>		
Overige voorzieningen	<u>637</u>	<u>597</u>
	637	597
<b>(24) Kortlopende schulden (Current liabilities)</b>		
Schulden aan banken	-	3.360
Uit te keren aan leden	3.301	1.986
Schulden aan leveranciers en handelskredieten	61.415	68.044
Schulden aan groepsmaatschappijen	1.574	-
Schulden aan overige deelnemingen	346	363
Belastingen en sociale premies	6.726	12.822
Overige schulden en overlopende passiva	<u>20.725</u>	<u>55.480</u>
	94.087	142.055
<b>Totaal passiva (Total equity and liabilities)</b>	<u><u>231.238</u></u>	<u><u>277.177</u></u>

## Winst- en verliesrekening voor het jaar geëindigd op 30 september 2023

(in € x 1.000)

	<u>2022/2023</u>	<u>2021/2022</u>
Resultaat CZAV U.A. na belastingen	-3.279	11.356
Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen (25)	8.568	3.994
Resultaat na belastingen	<u><b>5.289</b></u>	<u><b>15.350</b></u>

## Toelichting op de balans en winst- en verliesrekening

### Algemeen

Geconsolideerde deelnemingen waarin de coöperatie invloed van betekenis uitoefent op het zakelijke en financiële beleid worden tegen de vermogensmutatiemethode gewaardeerd. Overeenkomstig deze methode, worden de deelnemingen in de balans opgenomen tegen het aandeel van de vennootschap in de nettovermogenswaarde vermeerderd met haar aandeel in de resultaten van de deelnemingen vanaf het moment van verwerving, bepaald volgens de grondslagen zoals vermeld in deze jaarrekening.

Aangezien de winst- en verliesrekening over 2022/2023 van de coöperatie in de geconsolideerde jaarrekening is verwerkt, is in de enkelvoudige jaarrekening volstaan met de weergave van een beknopte winst- en verliesrekening in overeenstemming met artikel 2:402 BW.

### Immateriële vaste activa (16)

(in €x1.000)

	<u>Kosten van ontwikkeling</u>	<u>Goodwill</u>	<u>Totaal</u>
Stand per 1-10-2022			
Aanschafwaarde	4.179	-	4.179
Cumulatieve afschrijvingen	2	-	2
Boekwaarde 1-10-2022	<u><b>4.177</b></u>	<u>-</u>	<u><b>4.177</b></u>
Investeringen	3.918	3.788	7.706
Desinvesteringen	-	-	-
Afschrijvingen	-13	-379	-392
Boekwaarde 30-9-2023	<u><b>8.082</b></u>	<u><b>3.409</b></u>	<u><b>11.491</b></u>
Cumulatieve afschrijvingen 30-9-2023	<u>14</u>	<u>379</u>	<u>393</u>
Aanschafwaarde 30-9-2023	<u><b>8.096</b></u>	<u><b>3.788</b></u>	<u><b>11.884</b></u>

**Materiële vaste activa (17)**

<i>(in €x1.000)</i>	Gebouwen en terreinen	Machines en installaties	Andere vaste bedr.middel en	Niet aan de bedrijfsuitoef. dienstbaar	In uitvoering	Totaal
Stand per 1-10-2022						
Aanschafwaarde	39.824	19.360	7.512	113	-	66.809
Cumulatieve afschrijvingen	26.571	15.552	5.967	113	-	48.203
Boekwaarde 1-10-2022	<b>13.253</b>	<b>3.808</b>	<b>1.545</b>	-	-	<b>18.606</b>
Investeringsen	457	183	652	-	1.092	2.384
Overboeking	-	-	-	-	-	-
Desinvesteringen	-155	-8	-12	-	-	-175
Afschrijvingen	-817	-888	-491	-	-	-2.196
Boekwaarde 30-9-2023	<b>12.738</b>	<b>3.095</b>	<b>1.694</b>	-	<b>1.092</b>	<b>18.619</b>
Cumulatieve afschrijvingen 30- 9-2023	26.558	11.569	4.534	113	-	42.774
Cumulatieve aanschafwaarde 30-9-2023	39.296	14.664	6.228	113	1.092	61.393

In de post 'andere vaste bedrijfsmiddelen' zijn begrepen vervoermiddelen en kantoorinventarissen. Woningen zijn opgenomen onder de post 'niet aan de bedrijfsuitoefening dienstbaar'. Op de roerende materiële vaste activa rust pandrecht ten behoeve van de bank.

**Financiële vaste activa (18)**

<i>(in €x1.000)</i>	Groepsmaat- schappijen	Overige deelnemingen	Belasting- latentie	Overige vorderingen	Totaal
Boekwaarde 1-10-2022	<b>16.183</b>	<b>14.734</b>	<b>531</b>	<b>5.432</b>	<b>36.880</b>
Desinvesteringen		-1.276			-1.276
Verwervingen / verstrekking	2.010	-	-	500	2.510
Nieuwe consolidatie	-	-	-	120	120
Aflossingen	-	-	-	-296	-296
Resultaat deelnemingen	7.325	672	-	-	7.997
Waardeverminderingen	-	-310	-	-500	-810
Overige mutaties	-	-	83	-	83
Boekwaarde 30-9-2023	<b>25.518</b>	<b>13.820</b>	<b>614</b>	<b>5.256</b>	<b>45.208</b>



### Overige vorderingen

Onder de overige vorderingen zijn leningen opgenomen van in totaal € 5,3 miljoen (30-09-2022: € 5,4 miljoen). De resterende looptijd bedraagt 1 tot 5 jaar.

### Voorraden (19)

De voorraden kunnen als volgt naar de verschillende bedrijfstakken gesplitst worden weergegeven:

<i>(in € x 1.000)</i>	<b>30-9-2023</b>	30-9-2022
Consumptiegranen / <i>Grains</i>	43.668	72.453
Meststoffen / <i>Fertilizers</i>	9.772	37.202
Gewasbeschermingsmiddelen / <i>Crop protection</i>	22.688	16.650
Overig / <i>Miscellaneous</i>	4.845	5.523
	<u>80.973</u>	<u>131.828</u>

De afwaardering van deze voorraden verwerkt in de winst- en verliesrekening bedraagt € 186.000 (vorig jaar: € 160.000). Op de voorraden rust pandrecht ten behoeve van de bank.

### Vorderingen (20)

Onder de handelsdebiteuren is voor een totaal ad € 10.505.000 aan vorderingen op leden opgenomen (vorig jaar € 14.855.000).

Voor dubieuze debiteurenvorderingen is onder handelsdebiteuren een voorziening opgenomen van € 930.000 (vorig jaar € 920.000).

### Liquide middelen (21)

Deze bestaan uit banktegoeden in rekening courant. De liquide middelen staan ter vrije beschikking aan de coöperatie.

### Eigen vermogen (22)

<i>(in €x1.000)</i>	Stand 1-10-2021	Winstverdeling 2021/2022	Stand 30-9-2022	Winstverdeling 2022/2023	Ledenuit- kering 2022/2023	Stand 30-9-2023
Statutaire reserve	105.194	11.495	116.689	-	-	116.689
Wettelijke reserve	9.881	2.755	12.636	3.716	-	16.352
Algemene reserve	4.100	1.100	5.200	1.573	-3.300	3.473
	<u>119.175</u>	<u>15.350</u>	<u>134.525</u>	<u>5.289</u>	<u>-3.300</u>	<u>136.514</u>

**Voorzieningen (23)***(in €x1.000)*

	<u>Overige</u>
Boekwaarde 1-10-2022	597
Dotatie	95
Onttrekkingen	-
Vrijval	<u>-55</u>
Boekwaarde 30-9-2023	<u><u>637</u></u>

Een bedrag van € 300.000 zal aangewend worden binnen 1 tot 5 jaar. Het restant van de voorzieningen kent een looptijd van langer dan 5 jaar.

**Overige voorzieningen**

Dit betreft voorzieningen in verband met jubileumuitkeringen en bodemsanering.

**Kortlopende schulden (24)**

De coöperatie beschikt bij haar bankiers over rekening courant kredieten. De maximale kredietlimiet bij bankiers bedraagt € 40 miljoen (vorig jaar € 32 miljoen). De rente over deze faciliteiten is gebaseerd op EURIBOR-tarieven.

Het bedrag dat is opgenomen onder uit te keren aan leden komt voort uit het voorstel tot winstverdeling dat is opgesteld door het bestuur van de coöperatie. De ledenraad heeft ingestemd met dit voorstel in de vergadering van 12 december 2023.

Onder de schulden aan leveranciers en handelskredieten is een schuld ad € 39,4 miljoen aan leden verantwoord (vorig jaar € 36,5 miljoen). Over een deel van de schulden aan leden wordt een rente vergoed van 1,75%.

Onder overige schulden is een schuld opgenomen inzake de per balansdatum te verwachten verplichtingen uit hoofde van reeds aan CZAV geleverde granen.

**Niet in de balans opgenomen regelingen en verplichtingen***Verstreekte zekerheden*

Als zekerheid voor de (kortlopende) schulden aan kredietinstellingen zijn de volgende zaken verpand:

- voorraden
- inventarissen

Voorts is een hypotheek verstrekt ad € 15 miljoen met als onderpand twee bedrijfspanden met grond van CZAV.

*Afspraken met andere aandeelhouders van groepsmaatschappijen*

CZAV heeft met een aantal minderheidsaandeelhouders van groepsmaatschappijen contractuele en wederzijdse rechten en verplichtingen vastgelegd betreffende het mogen aankopen of moeten verkopen van aandelen in deze groepsmaatschappijen indien specifieke bijzondere situaties zich voordoen.

*Huur- en overige verplichtingen*

- inzake de lease van bedrijfswagens bestaat nog een leaseverplichting van totaal € 0,4 miljoen per jaar gedurende 3 jaar.
- In het kader van de handelsactiviteiten van de coöperatie zijn er verkoopcontracten met afnemers aangegaan die een looptijd langer dan een jaar hebben. Het langst lopende contract heeft een resterende contractduur van twee jaar.

- De coöperatie heeft inkoopverplichtingen inzake de aankoop van producten voor een bedrag van € 12,7 miljoen. Deze kennen een looptijd van korter dan een jaar.
- De coöperatie heeft verkoopverplichtingen inzake de afzet van producten voor een bedrag van € 25,1 miljoen. Deze kennen een looptijd van korter dan een jaar.
- CZAV is op basis van contractuele afspraken verplicht om in geval van toekenning van indexatie van pensioenen door het bedrijfspensioenfonds, deze ook toe te kennen op de opgebouwde pensioenafspraken zoals deze tot 1 januari 2018 van toepassing waren, voorafgaand aan toetreding tot het bedrijfspensioenfonds. Voor deze verplichting is geen voorziening opgenomen gezien de grote onzekerheid omtrent al dan niet toekennen en omvang van enige indexatie door het bedrijfspensioenfonds.

### Aandeel in resultaat van ondernemingen waarin wordt deelgenomen (26)

(in € x 1.000)

	<b>2022/2023</b>	2021/2022
Resultaat op verkopen van aandelen in deelnemingen	571	-
Aandeel in resultaat van groepsmaatschappijen	7.325	4.603
Aandeel in resultaat van overige deelnemingen	672	-609
	<u>8.568</u>	<u>3.994</u>

### Accountantskosten

De accountantskosten over het boekjaar 2022/2023 bedragen € 135.000 en bestaan volledig uit de controle van de geconsolideerde jaarrekening (vorig jaar € 125.000). De kosten voor controle van de jaarrekening betreffen het gehele boekjaar, ongeacht of de werkzaamheden reeds in het boekjaar zijn verricht.

## Lijst van kapitaalbelangen in %

<b>Geconsolideerde groepsmaatschappijen</b>	<b>2022/2023</b>	<b>2021/2022</b>
Agriant B.V., Emmen	100	100
Luc Pauwels N.V., Assenede, België	70	70
Pauwels Logistics N.V., Assenede, België	70	70
Eekloosche Polders N.V., Sint-Laureins, België	70	70
Holding Agrea B.V., Panningen	70	70
CZAV Mobility Group B.V., Wemeldinge	100	100
CZAV Brandstoffen B.V., Wemeldinge	100	100
CZAV Energy B.V., Wemeldinge	100	100
AgriSneltank B.V., Wemeldinge	100	100
AgriSnellaad B.V., Wemeldinge	100	100
Cebeco Granen B.V., Rotterdam	100	100
Casibean BVBA, Melsele, België	60	-
<b>Vennootschappen waarin voor ten minste 20% wordt deelgenomen</b>	<b>2022/2023</b>	<b>2021/2022</b>
Nedato B.V., Oud-Beijerland	33	33
Vitelia Agrocultuur B.V., Oirlo	-	33
Vakutrans Holding B.V., Helvoirt	20	20
CAV Agrotheek B.V., Wieringerwerf	35	35
Heyboer Holding B.V., Wieringerwerf	50	50
Goudvis B.V., Wieringerwerf	50	50

**Gebeurtenissen na balansdatum**

Er hebben zich na balansdatum geen bijzondere gebeurtenissen voorgedaan die relevant zijn voor de geconsolideerde of enkelvoudige jaarrekening.

Wemeldinge, 12 december 2023

A. van Vugt, bestuurder

*Raad van Commissarissen:*

D.L. Kruijthoff, voorzitter

M.S.M. Heijne

G. van den Hauwe

D.J.P. Driedijk

G. Klompe

J.W. Verhage

J. Elenbaas

## **Overige gegevens**

### **Statutaire regeling bestemming resultaat**

In artikel 27 van de statuten is opgenomen dat op voorstel van de directie en raad van commissarissen een door de ledenraad vast te stellen bedrag wordt gereserveerd. De statutaire reserve mag tijdens het bestaan van de coöperatie niet aan de leden worden uitgekeerd. De algemene reserve staat ter beschikking van de ledenraad.

In de jaarrekening is op basis van een voorstel van de directie een ledenuitkering opgenomen van in totaal € 3,3 miljoen. Nadere details zijn te vinden in de specificatie van het eigen vermogen in de enkelvoudige jaarrekening.

### **Statutaire aansprakelijkheid**

Conform artikel 11 van de statuten is elke aansprakelijkheid van de leden of oud-leden voor een tekort van de coöperatie door haar ontbinding dan wel faillietverklaring of andere oorzaak uitgesloten.

## CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan de directie en de raad van commissarissen van de Coöperatieve Zuidelijke Aan- en Verkoopvereniging U.A.

### Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening over de periode 1 oktober 2022 tot en met 30 september 2023

#### Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening voor het jaar geëindigd op 30 september 2023 van de Coöperatieve Zuidelijke Aan- en Verkoopvereniging U.A. te Wemeldinge gecontroleerd.

Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van de Coöperatieve Zuidelijke Aan- en Verkoopvereniging U.A. op 30 september 2023 en van het resultaat over de periode 1 oktober 2022 tot en met 30 september 2023 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De geconsolideerde en enkelvoudige balans per 30 september 2023.
2. De geconsolideerde en enkelvoudige winst-en-verliesrekening over de periode 1 oktober 2022 tot en met 30 september 2023.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

#### De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van de Coöperatieve Zuidelijke Aan- en Verkoopvereniging U.A. zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

#### Informatie ter ondersteuning van ons oordeel

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

## Controle-aanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de entiteit en haar omgeving, de componenten van het interne-beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop de directie inspeelt op frauderisico's en het interne-beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de raad van commissarissen toezicht uitoefent, alsmede de uitkomsten daarvan. Wij constateren dat het bestuur niet beschikt over een geformaliseerde frauderisicoanalyse.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne-beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode en de klokkenluidersregeling. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne-beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt:

<b>Frauderisico</b>	<b>Uitgevoerde specifieke werkzaamheden</b>	<b>Observatie</b>
Het doorbreken van interne-beheersingsmaatregelen door het management	Het genoemde frauderisico is een verondersteld risico. Wij hebben de volgende werkzaamheden uitgevoerd: <ul style="list-style-type: none"><li>• Een evaluatie van de opzet en implementatie van de relevante interne-beheersingsmaatregelen om het risico te beperken.</li><li>• Wij hebben kennis genomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij het management en het toezichthoudend orgaan.</li><li>• Wij hebben getoetst of de in het grootboek vastgelegde journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de jaarrekening zijn aangebracht aanvaardbaar zijn.</li><li>• Wij hebben geëvalueerd of de keuze en toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving door de entiteit, met name die welke betrekking hebben op subjectieve waarderingen en complexe transacties, mogelijk wijzen op frauduleuze financiële verslaggeving.</li><li>• Wij hebben geëvalueerd of de oordeelsvormingen en beslissingen van het management bij het maken van de in de financiële overzichten opgenomen schattingen wijzen op een mogelijke tendentie bij het management van de entiteit die mogelijk een risico vormt op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. De oordeelsvormingen, schattingen en veronderstellingen die mogelijk een belangrijke invloed hebben op de jaarrekening zijn toegelicht in de</li></ul>	Bij het uitvoeren van de werkzaamheden zijn geen bevindingen geconstateerd.



	<p>paragraaf "oordelen en schattingen" van de jaarrekening.</p> <p>Wij hebben (waar van toepassing) een retrospectieve beoordeling uitgevoerd van de oordeelsvormingen en veronderstellingen van het management met betrekking tot significante schattingen die in de jaarrekening van het voorgaande boekjaar zijn opgenomen.</p>	
De volledigheid van omzetverantwoording	<p>Het genoemde frauderisico is een verondersteld risico. Wij hebben onder andere de volgende werkzaamheden uitgevoerd:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• Een evaluatie van de opzet en implementatie van de relevante interen-beheersingsmaatregelen (waaronder de interne goederenbeweging) om het risico te beperken.</li> <li>• Verbanden in geld-goederen beweging geëvalueerd.</li> <li>• Confirmaties opgevraagd ter verificatie van de volledigheid van de inkopen.</li> <li>• Inventarisaties uitgevoerd om het bestaan en de volledigheid van de voorraadposities per balansdatum vast te stellen.</li> </ul>	Bij het uitvoeren van de werkzaamheden zijn geen bevindingen geconstateerd.

In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving. Hieruit volgden geen signalen van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

## Controle-aanpak naleving van wet- en regelgeving

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op de entiteit door inlichtingen in te winnen bij de directie en het management en het lezen van notulen.

Voor zover materieel voor de jaarrekening, hebben wij op basis van onze risicoanalyse, en rekening houdende met het feit dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving aanzienlijk varieert, het (vennootschaps)belastingrecht en de vereisten in het kader van Titel 9 van Boek 2 BW aangemerkt als wet- en regelgeving met een directe invloed op de jaarrekening.

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de jaarrekening.

Daarnaast is de entiteit onderworpen aan overige wet- en regelgeving waarvan de gevolgen van niet-naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de jaarrekening, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken.

Gezien de aard van de activiteiten van de entiteit en de complexiteit van deze overige wet- en regelgeving bestaat het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten van deze wet- en regelgeving.

Ten aanzien van deze wet- en regelgeving die geen direct effect hebben op de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening, zijn onze werkzaamheden beperkter. Naleving van wet- en regelgeving kan van fundamenteel belang zijn voor de operationele aspecten van de entiteit, voor de mogelijkheid van de entiteit om haar activiteiten voort te zetten, dan wel voor het voorkomen van sancties

van materieel belang (bijv. het naleven van de voorwaarden van een vergunning voor het uitvoeren van een activiteit, of het naleven van regelgeving betreffende het milieu); niet-naleving van dergelijke wet- en regelgeving kan daarom van materieel belang zijnde invloed hebben op de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de jaarrekening.

Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de jaarrekening, zijn beperkt tot (i) het management en, in voorkomend geval, de met governance belaste personen vragen of de entiteit dergelijke wet- en regelgeving naleeft; (ii) de eventuele correspondentie met de desbetreffende vergunningverlenende of regelgevende of toezichthoudende instanties inspecteren.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens) van niet-naleving van wet- en regelgeving.

Ten slotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving, ons ter kennis zijn gebracht.

## **Controle-aanpak continuïteit**

De directie heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de werkzaamheden voor de periode van twaalf maanden vanaf de datum van opmaken van de jaarrekening. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van de directie te evalueren omvatten onder andere:

- Overwegen of de continuïteitsbeoordeling van de directie alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben verkregen door het overwegen van financiële, operationele en andere omstandigheden en het bevragen van de directie over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten.
- Nagaan of de directie gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de vennootschap om haar continuïteit te handhaven.
- Evalueren van de tussentijdse informatie en vaststellen of hieruit indicaties blijken dat de continuïteit niet gehandhaafd kan worden.

Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van de directie over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

## **Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie**

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

- Het bestuursverslag
- De overige gegevens

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.

- Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

De directie is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

## **Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening**

### **Verantwoordelijkheden van de directie en de raad van commissarissen voor de jaarrekening**

De directie is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is de directie verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die de directie noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet de directie afwegen of de onderneming in staat is om haar werkzaamheden in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet de directie de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij de directie het voornemen heeft om de onderneming te liquideren of de bedrijfsactiviteiten te beëindigen of als beëindiging het realistische alternatief is.

De directie moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

De raad van commissarissen is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaglegging van de onderneming.

### **Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening**

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.
- Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderneming.
- Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door de directie en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- Het vaststellen dat de door de directie gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de onderneming haar bedrijfsactiviteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een onderneming haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor de aansturing van, het toezicht op en de uitvoering van de groepscontrole. In dit kader hebben wij de aard en omvang bepaald van de uit te voeren werkzaamheden voor de groepsonderdelen. Bepalend hierbij zijn de omvang en/of het risicoprofiel van de groepsonderdelen of de activiteiten. Op grond hiervan hebben wij de groepsonderdelen geselecteerd waarbij een controle of beoordeling van de volledige financiële informatie of specifieke posten noodzakelijk was.

Wij communiceren met de directie en de raad van commissarissen onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Middelburg, 12 december 2023

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: M.D.M. Egter van Wissekerke MSc RA